

● SEMINAR O INOVACIJSKI DEJAVNOSTI

Ovira sta naša miselnost in premalo pravih ljudi

V zadnjem času je velikokrat slišati misel, da sta naša prihodnost in naš razvoj v našem lastnem znanju, v ustvarjalnosti, v mislih in idejah, ki bi se morale drzno pognati v življenje. A zdi se, da spoznanje o pomembnosti ustvarjalnega dela še ni osvojilo zavesti vseh delavcev, tudi vodilnih ne, ki se zlasti lahko veliko pripomorejo k boljšim razmeram na tem področju. Načelne opredelitve za podpiranje izumiteljstva, inovatorstva in sploh vsakršne ustvarjalnosti, ki vodi k uspešnejšemu jutri, imajo sicer vso besedno podporo, a praksa v marsikateri delovni organizaciji ubira svoja pota.

Zato, da bi se razmere na tem področju hitreje izboljševale, so se letos seminarja o inovacijski dejavnosti, ki ga je pretekli mesec pripravila naša občinska raziskovalna skupnost, udeležili tudi direktorji in vodje razvojnih služb iz delovnih organizacij naše občine. Seminarju, ki je potekal pod naslovom Normativna ureditev inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela in nagrajevanje inovatorjev, smo nekaj besed namenili že v prejšnji številki Nsk, zaradi njihove izredne zanimivosti in kakovosti pa naj tokrat spregovorimo še o temah in predavateljih in se vsaj nekoliko dotaknemo tudi nekaterih misli, izrečenih na tem srečanju.

Po pozdravnem nagovoru predsednika našega izvršnega sveta Milana Jelenca je udeležencem prvi spregovoril docent dr. Miroslav Glas z Ekonomske fakultete v Ljubljani. Pod naslovom Naslonitev na lastne sile je navzoče seznanil z ugotovitvami študijske skupine marksističnega centra CK ZKS o stanju inovativne dejavnosti v slovenskih organizacijah združenega dela. Prof. dr. Krešo Puharič, tudi predavatelj na Ekonomski fakul-

teti, je spregovoril o samoupravnih in normativni organiziranosti inovacijske dejavnosti (zakonski predpisi in družbeni dogovori).

Popoldanski del je pričel mag. Janez Žužek, namestnik predsednika republiškega sodišča združenega dela SR Slovenije, ki je obravnaval pravilnike o nagrajevanju inovatorjev, gledane skozi prakso sodišča združenega dela, dr. Bogdan Kavčič, dekan Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo, pa je razložil samoupravno organiziranost v tej dejavnosti in naloge poslovnih in samoupravnih organov za njeno pospeševanje. Prvi dan seminarja je zaskočil predsednik naše občinske skupščine Niko Lukež, ki je orisal razvojne možnosti občine, predstavniki delovnih organizacij Saturnus, Papirnica Vevče in IBT — Projektivni biro Ljubljana pa so opisali, kako je inovacijska oziroma raziskovalna dejavnost organizirana pri njih. Na koncu je Ivanuša Meliharjeva, predstavnica občinske raziskovalne skupnosti, navzoče seznanila z rezultati ankete o stanju inventivne in inovativne dejavnosti v naši občini, ki jo je občin-

ska raziskovalna skupnost opravila v delovnih organizacijah. (Ugotovitve te ankete objavljamo v posebnem prispevku).

Drugi dan seminarja je pričel dipl. ekonomist Janez Kovačič, pomočnik direktorja SDK Slovenije, ki se je lotil teme Evidentiranje poslovnih dogodkov s področja inovacij in drugih oblik ustvarjalnosti (knjigovodski prepisi), nadaljeval pa je mag. Bojan Pretnar, pomočnik predsednika republiškega komiteja za znanost in tehnologijo, ki se je dotaknil našega tehnološkega razvoja, usposabljanja ozdov za ta razvoj, njegovo spremljanje in povečanje produktivnosti dela, vse s stališča dokumenta Slovenija 2000. Dipl. pravnik in ekonomist France Žle z Zveze izumiteljev Slovenije je razmišljal o teoriji in praksi pri nagrajevanju izumiteljev, racionalizatorjev in drugih oblik ustvarjalnosti. Dvodnevni posvet se je končal z okroglo mizo, katere ugotovitve naj bi bile pomoč in vodilo delavcem na tem področju v delovnih organizacijah, bodo pa tudi del programa občinske raziskovalne skupnosti.

Kot prvo kaže omeniti ugotovitve, da je v naši pravni normativi z inovacijskega področja marsikaj dobro urejeno, vendar skoraj ni delovne organizacije, ki bi ta del imela v samoupravnih aktih obravnavan tako, da bi bilo uporabno v praksi. Kajti dokler je govor le nasploh, se vsi strinjamo s tem, da je treba ustvarjalne ljudi nagraditi, ko pa naj bi to tudi storili, denimo z denarjem, se že zatakne. Zato se dogaja, da zaradi neurejene samoupravne regulative pa ležernosti pri urejanju teh zadev, povezane z nevoščljivostjo, v ljudeh pogostokrat splahni volja po ustvarjalnosti. Na Japonskem, v deželi, znani po gospodarskem čudežu, so lani zabeležili 5000 patentov (4 na deset tisoč prebivalcev), pri nas pa štiri v vsem letu (to je 0,3 na 10.000 prebivalcev).

Vzrokov za tako stanje ni pre-

Pogovor o tem, kako inovacijski dejavnosti dati mesto in pomen, ki ji pripada (Foto: D. J.)

prosto navesti, kajti prav gotovo ne gre za premajhna denarna vlaganja na to področje, marveč je po mnenju dr. Bogdana Kavčiča razloge iskati predvsem v odsotnosti družbenih potreb, v naši tehnološki zaostalosti, gospodarski nerazvitosti, v neoblikovanju inovacijskega vzdušja, v tem, da energijo pogostokrat usmerjamo v konflikte in ne v razvoj itn.

Slovenija ima že leta in leta registriranih 4000 do 4500 raziskovalcev; 70 do 80 odstotkov jih dela v čisti znanosti, drugi v industriji. To razmerje pa je ravno obratno kot v razvitem svetu. Kaj to torej pomeni?

»To pomeni, da inovacijska dejavnost v ozdih ni tako razvita, da bi bila sposobna črpati iz bazena znanosti in to znanje pretvarjati v nove izdelke,« je razložil magister Bojan Pretnar. Tehnologija je namreč definirana kot družbena zaloga znanja tehnoloških veščin. Ni torej narobe, da kupujemo licence, narobe je to, da kupljenega znanja ne opremenimo in iz njega naredimo lastnih izdelkov.

Spričo tolikšnega števila neurejenih zadev na inovacijskem področju so bili udeleženci seminarja skorajda v zadregi, katerih nalog naj se lotijo v prihodnjem letu. Odločili so se, da bi kazalo najprej urediti pravilnike, jih skrajšati s sedanjih dvajsetih na dve strani, kar bo prispevalo k njihovi jasnosti in učinkovitosti. V delovnih organizacijah naj bi

tudi določili prag oziroma mejo, od kje naprej se neki koristni predlog prizna kot inovacija. Mnenja so bili tudi, da bi bilo do prihodnjega seminarja dobro iz svojih vrst, iz gospodarstva, oblikovati predavatelje, ki bi poznali njihove probleme iz prakse in bi bili sposobni svoje izkušnje in znanje prenesti neposredno na druge. Zavzeli so se tudi za spremljanje dohodka od inovacij, to je za ugotavljanje njegovega deleža v dohodku delovne organizacije, oziroma še bolje, v osebnem dohodku delavca. Če bo to jasno prikazano, bo prav gotovo manj nasprotovan nagrajevanju ustvarjalnega dela.

Dilema je tudi, kaj je delovna dolžnost in kaj ni. Ali morajo ljudje, ki delajo v raziskovalnih enotah ali razvojnih oddelkih, imeti vedno polno glavo novih zamisli? Odnos do tega vprašanja je različen. Odgovor, izobli-

kovan na seminarju na to vprašanje je bil nekako takšen: Ti ljudje bi morali biti primerno izbrani in izredno dobro plačani; ker pa pri nas v praksi to niso, bi morali biti še dodatno stimulirani za svoje ustvarjalne napore. Treba se je namreč zavedati, da razvoja podjetij ne moremo prepustiti naključju.

Udeleženci seminarja so se zavzeli tudi za to, da se poslovni delavci glede pravic na tem področju izenačijo z drugimi. Nasploh bi morali vse delavce spodbuditi k večji ustvarjalnosti, ustvariti pravo vzdušje in, kot je dejal Janez Gregorič iz Saturnusa, povedati ljudem, kakšni so: dobri da so dobri, slabim da so slabi, skratka priznati nekemu, da je boljši od drugega, če to zasluzi, sicer naš razvoj ne bo šel po poti, po kakršni si želimo.

DARJA JUVAN

● MERCATORJEV NOVI POSLOVNI CENTER

Poslovni center Mercator-Kit je predviden v Ljubljani ob Titovi cesti, nasproti Mednarodnega centra za sodelovanje dežel v razvoju. Mercator-Kit je edini med pomembnejšimi sestavljenimi organizacijami združenega dela, ki še nima ustreznega poslovnega centra, saj je vedno dajal prednost investicijam svojih članic. Novi poslovni center je sozdu Mercator-Kit nujno potreben, sedanja razdrobljenost posameznih sektorjev in služb že redno ogroža njegovo poslovno učinkovitost. Ocenjena predračunska vrednost objekta skupaj z opremo (ob upoštevanju rasti cen v letu 1986 z indeksom 160 in v letu 1987 z indeksom 220) je 5,4 milijarde dinarjev. Poslovni center naj bi bil dograjen leta 1987. Mercator-Mednarodna trgovina bo prispevala 55,90%, SOZD 15,42% in delovna skupnost Mercator-Interna banka 13,20% sredstev. Izdelan je bil že osnutek razdelilnika za sredstva, ki temelji na načelu združevanja sredstev za investicije skupnega pomena. Iz Obvestil Indok centra št. 13—14

● ČESTITKE OB JUBILEJU

Franc Štefe

Stane Židan

Dva naša občana, udeleženca NOB in nosilca partizanske spomenice 1941, sta ta mesec praznovala življenjski jubilej. Franc Štefe, stanujoč v Okiškega 37, je slavil 1. decembra šestdeseti rojstni dan, Stane Židan, stanujoč na Zaloški 299, pa 20. decembra sedemdeseti rojstni dan. Obema čestitamo k življenjskemu jubileju!

● VOLITVE 1986

Za ta čas še premalo storjenega

Predsedstvo občinske konference SZDL je 16. t. m. obravnavalo rezultate tretjega zbirnega poročila o evidentiranju v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih.

Rezultati niso razveseljivi. Kljub številnim dogovorom in urgencam je še vedno vrsta delovnih organizacij, ki niso opravile tretjega kroga evidentiranja, pa celo take, ki so se teh opravil lotile šele sedaj. Od 158 subjektov v združenem delu, kjer imajo sindikalne organizacije, jih 19 še ni pripravilo tretjega zbirnega poročila. Med njimi so tudi imenitne delovne organizacije z razvitimi strokovnimi službami. Tudi v KS, kjer pa je vsa ta opravila treba opraviti volontersko, niso zadovoljivi rezultati: 19 jih je tretje zbirno poročilo poslalo, 4 pa ne. To so KS Dolsko, Besnica, Šmartno ob Savi in Polje. Rezultati niso zadovoljivi tudi po številu evidentiranih. Za delegate v zboru združenega dela je v delovnih organizacijah evidentiranih 1616, v krajevnih skupnostih pa za zbor krajevnih skupnosti 535 možnih nosilcev delegatskih funkcij.

Za skupščine sisov je v združenem delu evidentiranih 2971 kandidatov, v KS pa 1917. Vseh evidentiranih možnih nosilcev delegatskih funkcij v občini pa je za občinsko skupščino 2151, za skupščine sisov pa 4888.

Struktura je ugodna, vendar bo prav njej treba v kandidacijskih postopkih posvetiti še posebno skrb in jo v nekaterih okoliščinah še izboljšati.

Predsedstvo je informacijo sprejelo in pozvalo frontne organizacije, naj v svojih okoljih pripomorejo, da bodo tisti, ki s pripravami zaostajajo, z večjo angažiranostjo zamujeno nadoknadili, tako da bodo predkandidacijski in kandidacijski postopki, ki jih pričnemo v januarju, opravljeni odgovorno in kvalitetno.

S. G.

(nadaljevanje s 1. strani)

in pri ustvarjanju takih delovnih razmer, ki zagotavljajo večjo ekonomsko trdnost in neodvisnost gospodarjenja.

Tako smo v občini lani uspeli zaustaviti negativne trende gospodarjenja; povečali smo industrijsko proizvodnjo in izvoz. »Pri tem moramo poudariti, da nismo gradili novih velikih objektov, ampak smo posodobili že obstoječe. Taki primeri so Emona-Mesna industrija Zalog, Žito, Papirnica Vevče, Jata, Kemična tovarna Moste-Protector in še nekateri drugi. Niti padeč realnih osebnih dohodkov ni vplival na motiviranost in pripravljenost članstva naše organizacije za doseganje boljših gospodarskih rezultatov. Delavci so izkazali visoko politično zavest, delali so prek polnega delovnega časa, ob sobotah, režijski delavci so se vključevali v proizvodno delo,« je svoje prejšnje besede še podkrepil Martin Pograjc.

O programskih usmeritvah občinske organizacije sindikata je spregovorila Marija Fedran, dosedanja podpredsednica in nova predsednica občinskega sveta zveze sindikatov. Med drugim je dejala: »Nerazumljivo je, da v nekaterih ozdih evidentirani možni kandidati odklanjajo kandidature za delegacije v sish in zboru združenega dela, saj si s tem prostovoljno sami zožujemo manevrski prostor za vplivanje na odločitve v skupščinskem sistemu. Skupščinske volitve v prihodnjem letu bodo prav zaradi takih pojavnih oblik preizkus naše akcijske in politične odgovornosti.«

Pri skupni razpravi o poročilu za minulo obdobje in programskih usmeritvah za prihodnja štiri leta so govorniki zaobjeli pisano paleto problemov, s katerimi se vsak dan srečujejo v delovnih organizacijah. Zvonka Černetič iz Izolirke je orisala izredno težke razmere v gradbeništvu, kjer so osebni dohodki

med najnižjimi v občini; ta panoga je še leta 1981 ustvarila 21 odstotkov dohodka gospodarstva občine, lani pa le še 14,5 odstotka. Skrb zbujajo zlasti stanje v Pionirju, tozdu Gradbeni sektor Ljubljana. Občinski odbor sindikata gradbenih delavcev bo zato skupaj s sindikalno organizacijo Pionirja iz Novega mesta pripravil problemsko konferenco.

Milica Kostrun iz OŠ Karla Destovnika-Kajuha je izrekla misel, da varčevanje v smislu premajhnega vrednotenja učiteljevega dela ni dobro, saj ljudi ne spodbuja h kakovostnejšemu opravljanju nalog. Opozorila je tudi na to, naj objektov, šol in vrtec na primer, ne načrtujemo iz osebnih ali krajevnih interesov.

Na nizke osebne dohodke v njihovi panogi so opozorili Rudi Cedilnik iz Žita, tozdu Pekarstvo in testeninarstvo, Jože Kovačič iz Jugotekstila Ona-On in Željko Humski iz ZG — Železniško

gradbeno podjetje Ljubljana. Boris Jenko iz Saturnusa je razložil delovanje njihove sindikalne organizacije, ki v osmih osnovnih organizacijah, povezanih v konferenco, združuje dva tisoč delavcev. O nalogah zveze sindikatov kot delavske organizacije je razmišljal Franjo Vinko, sekretar OK ZKS. Joža Razdevšek pa je orisala prizadevanja sveta za življenjske in delovne razmere; zasluga ozdov in sindikata je, da ima 85 odstotkov zaposlenih v naši občini urejeno prehrano med delom.

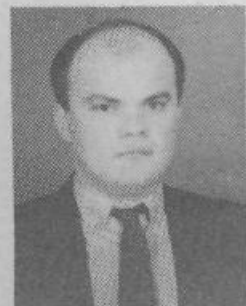
Franc Hribar, predsednik mestnega sveta zveze sindikatov Ljubljana, ki je v imenu tega organa in republiškega sveta ZS zavelel novemu vodstvu veliko delovnih uspehov, dosedanjemu pa se je zahvalil za dobro opravljanje nalog in sodelovanje, je razložil, kje in kako bodo sindikati še krepili svojo dejavnost, da bodo prispevali svoj delež k izboljšanju sedanjih razmer.

DARJA JUVAN

● Novo vodstvo občinskega sveta ZS

Marija Fedran, predsednica občinskega sveta ZS

Ivan Lukman, podpredsednik občinskega sveta ZS

Marija Lukežič, sekretarka občinskega sveta ZS

Milan Zaletel, sekretar v občinskem svetu ZS

Poleg 50 članov občinskega sveta zveze sindikatov in 5 članov nadzornega odbora je bilo na skupščini izvoljenih še 11 članov za mestni sindikalni svet, 17 delegatov za 11. kongres ZS Slovenije in 3 delegati za 10. kongres ZS Jugoslavije.